

Vergaderjaar 2021–2022

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 3353

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 februari 2022

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij 3 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissie voorstellen (BNC).

Fiche: Raadsaanbeveling betreffende leren voor ecologische duurzaamheid (Kamerstuk 22 112, nr. 3352)

Fiche: Mededeling Europese strategie voor universiteiten en Raadsaanbeveling transnationale samenwerking hoger onderwijs

Fiche: Verordening EU Drugsagentschap (Kamerstuk 22 112, nr. 3354).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

Fiche: Mededeling Europese strategie voor universiteiten en Raadsaanbeveling transnationale samenwerking hoger onderwijs

1. Algemene gegevens

a) Titels voorstellen

Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over een Europese strategie voor universiteiten en een Aanbeveling van de Raad over bruggen bouwen voor doeltreffende Europese samenwerking in het hoger onderwijs

b) Datum ontvangst Commissiedocumenten

18 januari 2022

c) Nr. Commissiedocumenten

COM(2022)16 en COM(2022)17

d) EUR-Lex

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:16:FIN>
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:17:FIN>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie

N.v.t.

f) Behandelingstraject Raad

Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport; gekwalificeerde meerderheid (voor wat betreft de Raadsaanbeveling)

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

2. Essentie voorstel

De voorstellen betreffen een specifieke uitwerking van de hogeronderwijsdimensie van het Commissievoorstel voor de Europese Onderwijsruimte uit 2020¹ en de Commissiemededeling over de Europese Onderzoeksruimte uit 2020². De strategie en de Raadsaanbeveling vormen samen het onderwijspakket dat de Commissie heeft aangekondigd in haar werkprogramma voor 2022³. De strategie en de Raadsaanbeveling tonen veel overlap en om onnodige herhaling te voorkomen zijn in dit fiche de strategie en de Raadsaanbeveling gecombineerd. De hieronder genoemde punten komen in zowel de strategie als de Raadsaanbeveling naar voren.

De strategie en Raadsaanbeveling zijn gericht op vier overkoepelende doelstellingen. De eerste doelstelling is een versterking van de Europese dimensie in hoger onderwijs en onderzoek. Bij deze doelstelling staat de (verdere) implementatie en uitwerking van vier initiatieven centraal.

¹ BNC-fiche over de Europese Onderwijsruimte: Kamerstuk 22 112, nr. 2965

² BNC-fiche over de Europese Onderzoeksruimte (ERA): Blanco (overheid.nl)

³ https://ec.europa.eu/info/publications/2022-commission-work-programme-key-documents_en

Ten eerste beoogt de Commissie een verdere uitrol van het Europese Universiteiten Initiatief te realiseren. Europese universiteiten zijn in dit initiatief transnationale duurzame allianties van hogeronderwijsinstellingen (hierna: instellingen). De Commissie spreekt de ambitie uit om het aantal Europese universiteiten allianties in de komende drie jaar uit te breiden van 41 naar 60, waaraan per 2024 in totaal meer dan 500 instellingen deelnemen. Daarnaast wil de Commissie de lidstaten en het veld ondersteunen bij een pilot om te komen tot een juridisch statuut voor allianties van instellingen in 2024. Als eerste stap kunnen instellingen vanaf 2022 vanuit Erasmus+ financiële ondersteuning krijgen om in een pilotproject de implementatie te testen van bestaande Europese instrumenten, zoals de «European Groupings of Territorial Cooperation (EGTC)». Verder stelt de Commissie voor om samen met belanghebbenden toe te werken naar een gezamenlijke Europese graad (*European degree*) in 2024. Vanaf 2022 wil de Commissie een pilot starten onder het Erasmus+-programma om onder anderen te komen tot Europese criteria voor het toekennen van een «European Degree Label». Een dergelijk label zou volgens de Commissie kunnen fungeren als een aanvullend certificaat voor de kwalificaties van studenten die afstuderen in joint programs van transnationaal samenwerkende instellingen. Tevens stelt de Commissie voor om de Europese Studentenkaart naar alle Europese studenten uit te rollen in 2024. De Commissie geeft aan het Europese Studentenkaart Initiatief verder te willen ontwikkelen door gebruik te maken van een uniek Europees studentennummer, onder meer op basis van de ervaringen met de eIDAS-verordening.⁴

De tweede doelstelling ziet op de ondersteuning van instellingen als aanjagers in de EU voor maatschappelijk belangrijke onderwerpen zoals vaardigheden voor de toekomst, diversiteit en inclusie, en het borgen van democratische en fundamentele waarden zoals academische vrijheid. Hierbij geeft de Commissie ook aan dat er gelijke waardering voor verschillende academische carrièrepaden dient te zijn.

De derde doelstelling gaat over de essentiële rol van universiteiten in de groene en digitale transitie, waaronder de bijdrage aan adequate digitale competenties van studenten en onderzoekers en van burgers in het algemeen, en groene oplossingen door technologische en sociale innovatie. Het EU-actieplan digitaal onderwijs⁵ en de onlangs aangekondigde gestructureerde dialoog⁶ hierover zijn hiervoor van belang.

Als vierde doelstelling noemt de Commissie de rol van instellingen als aanjagers van Europa's leiderschap. Door internationale samenwerking kan het concurrentievermogen van Europese universiteiten en de Europese Unie als samenwerkingspartner op het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie versterkt worden. Met deze doelstelling wordt concreet bedoeld dat de Commissie in samenwerking met lidstaten kennisuitwisseling op het gebied van hoger onderwijs en (fysieke) mobiliteit van studenten tussen de Europese Unie en derde landen zal bevorderen.

In het algemeen benadrukt de Commissie ook het belang van passende financiering voor het hoger onderwijs zowel vanuit de Europese programma's als de nationale begroting. Voor de monitoring van de gestelde doelen stelt de Commissie een vrij uitgebreid monitorings- en evaluatie systeem voor in de vorm van een *European Higher Education*

⁴ Via deze verordening wordt gezorgd dat burgers van EER-landen toegang krijgen tot e-overheidsdiensten van andere landen binnen de EER.

⁵ Kamerstuk 22 112, nr. 2966.

⁶ Kamerstuk 21 501-34, nrs. 367 en 370.

Sector Observatory en *Scoreboard* mede op basis van actieplannen die van de lidstaten verwacht worden. Ten slotte raadt de Commissie lidstaten aan om zes maanden na de adoptie van de Raadsaanbeveling een actieplan in te dienen waarin wordt aangekondigd op welke manieren lidstaten initiatief nemen om de doelstellingen in 2025 te bereiken.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Het kabinet onderstreept het belang van transnationale samenwerking in hoger onderwijs, onderzoek en innovatie in de EU. Nederland hecht daarbij aan de autonomie van instellingen. De EU-programma's Erasmus+ en Horizon Europe spelen een belangrijke rol in de inzet van het kabinet op transnationale samenwerking in onderwijs, onderzoek en innovatie.

Het kabinet is van mening dat Nederlands onderwijs, onderzoek en innovatie van wereldklasse niet zonder openheid, internationale samenwerking, en talent van over de hele wereld gerealiseerd kunnen worden. Het kabinet zet zich daarom in voor de vrije en veilige uitwisseling van ideeën en het waarborgen de academische vrijheid van wetenschappers⁷ en heeft daarvoor een specifieke inzet op kennisveiligheid geformuleerd, inclusief inzet in de EU.⁸ Nederland zet bovendien in op open science en hecht bij het uitwisselen van kennis bovendien belang aan hergebruik van data en het toepassen van de FAIR⁹-principes voor de manier van beschrijven, opslag en publicatie van wetenschappelijke data.

Het kabinet zet in op meer synergie tussen onderwijs (en de Europese Onderwijsruimte) en onderzoek en innovatie (en de Europese Onderzoeksruimte), en wijst ook op het belang van goede samenwerking met de Europese Hoger Onderwijsruimte (EHEA) in de context van een volledige implementatie van het Bolognaproces, dat nog niet in alle landen is gerealiseerd, maar wel van belang is voor de verdere uitrol van de Europese universiteiten. Een voorbeeld hiervan is de Bologna afspraak om te komen tot een «European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes», die in Nederland reed is geïmplementeerd, waardoor gezamenlijke internationale onderwijsprogramma's eenvoudiger tot stand kunnen komen. De Commissie wijst erop dat instellingen gemakkelijker kunnen samenwerken in gezamenlijke internationale programma's in een stelsel met instellingsaccreditatie. Momenteel onderzoekt het kabinet de transitie van opleidingsaccreditatie naar instellingsaccreditatie. Relevant voor de samenhang tussen onderwijs, onderzoek en innovatie is de inzet van het Nederlandse veld voor het breder erkennen en waarderen van wetenschappers

Het kabinet ondersteunt de verdere uitrol van de Europese universiteiten allianties als belangrijk instrument in de Europese samenwerking in hoger onderwijs en onderzoek en kijkt daarbij nadrukkelijk ook naar de kansen die deze allianties bieden voor «brain circulation», hogere participatie van hogescholen en kennisdeling met de rest van het hogeronderwijsveld.

⁷ Zie ook het Coalitieakkoord tussen VVD, D66, CDA en ChristenUnie, «Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst», 15 december 2021, Kamerstuk 35 788, nr. 77

⁸ kennisveiligheid-hoger-onderwijs-en-wetenschap.pdf (overheid.nl)

⁹ Findable, Accessible, Interoperable, Reusable. Met andere woorden vindbaar, toegankelijk, interoperable, herbruikbaar en duurzaam opgeslagen.

Wat betreft de digitale transitie en universiteiten is het kabinetsbeleid meest recent verwoord in de strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek¹⁰. Digitalisering van het onderwijs kan een krachtig middel zijn om de onderwijskwaliteit te verhogen en studentsucces te vergroten, maar is geen doel op zich. In het Versnellingsplan voor onderwijsinnovatie met ICT¹¹ werken de onderwijsinstellingen in de afgelopen jaren samen aan de schaalvergroting van onderwijsinnovatie in het hoger onderwijs, binnen en tussen instellingen.

Van belang voor het Nederlandse beleid is ook dat de autonomie van onderwijsinstellingen een fundamenteel principe is. Daarbij geldt dat hoewel de Unie bevoegd is het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen op het terrein van onderwijs en cultuur, de autonomie van onderwijsinstellingen dient te worden gerespecteerd.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet verwelkomt de Europese strategie voor universiteiten en de Raadsaanbeveling over transnationale samenwerking in het Europese hoger onderwijs. In algemene zin sluiten deze goed aan op de Nederlandse inzet.

Meer specifiek verwelkomt het kabinet de inzet op de verdere uitrol van het Europese Universiteiten initiatief. Daarnaast is het kabinet tevreden dat de strategie het belang benadrukt van internationale samenwerking in hoger onderwijs, onderzoek en innovatie. Kernwaarden als academische vrijheid, wetenschappelijke integriteit en openheid vormen daarbij het uitgangspunt. Het kabinet zal de Commissie wel vragen om een meer faciliterende en aanjagende rol te spelen om bijvoorbeeld kennisoverdracht over het thema van kennisveiligheid en fundamentele waarden tussen lidstaten te stimuleren. Daarnaast zal het kabinet wijzen op de samenhang met de uitwerking van de Mondiale Benadering in onderzoek en innovatie van belang.¹²

Het kabinet verwelkomt de aandacht voor het breder erkennen en waarderen van wetenschappers, en de gelijke waardering voor verschillende academische carrièrepaden. Het kabinet zal de Commissie wel vragen hoe zij de uitwerking van de strategie op dit punt voor zich ziet. Daarnaast verwelkomt het kabinet de aandacht voor diversiteit en inclusie in lijn met de nationale inzet¹³ en ondersteunt de aandacht voor kennisvalorisatie en het versterken van samenwerking tussen universiteiten en bedrijfsleven in ecosystemen.

Het is in de ogen van het kabinet belangrijk om gezamenlijk te kijken welke obstakels er zijn voor de transnationale samenwerking, o.a. binnen de Europese universiteiten allianties, en te zoeken naar de juiste oplossingen. De noodzaak en toegevoegde waarde van nieuwe initiatieven en aangedragen oplossing moeten duidelijk zijn. Het kabinet heeft in dit kader bedenkingen bij de nieuw voorgestelde Europese graad en het juridisch statuut voor allianties. Zo heeft het kabinet vragen over wat precies verstaan wordt onder de Europese graad, wat de toegevoegde waarde is ten opzichte van bestaande instrumenten, wat de relatie van een dergelijk label is tot het bestaande diplomasupplement, hoe een

¹⁰ Kamerstuk 31 288, nr. 797

¹¹ Versnellingsplan – Versnellingsplan

¹² BNC-fiche over de Mondiale Benadering in onderzoek en innovatie: Kamerstuk 22 112, nr. 3146

¹³ Actieplan diversiteit <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2020Z15292&did=2020D33044>

dergelijke graad of graad label zich verhoudt tot nationale en gezamenlijke internationale graden, hoe de kwaliteit van een complementaire graad wordt bewaakt, wie de bevoegdheden vast zou stellen en hoe dit zich tot slot zou verhouden tot de verantwoordelijkheden van lidstaten en de bevoegdheid tot erkenning bij de instellingen voordat wordt overgegaan tot de start van een pilot. Het kabinet onderschrijft hierbij het belang om voort te gaan met de uitwerking van de afspraken die in de EHEA zijn gemaakt. Deze zullen eerst ten volle benut, geïmplementeerd en gebruikt moeten worden in alle landen van de EHEA, waarbij geldt: kwaliteit boven vorm. De inzet op een Europese graad of Europees label is alleen zinvol als het aansluit op het Bolognaproces waar alle Europese landen zich al aan gecommitteerd hebben.

Het kabinet onderstreept het belang van op een geïntegreerde manier effectief en efficiënt monitoren en evalueren van de bereikte resultaten. Het kabinet benadrukt daarbij dat vooral gebruik gemaakt moet worden van al bestaande systemen, informatie en werkwijzen en implementatie van eerder gemaakte afspraken tussen de landen in het belang van de open hoger onderwijsruimte, zodat dit niet leidt tot een toename van administratieve lasten voor instellingen.

Het kabinet ondersteunt de analyse en de voorstellen van de Commissie op het terrein van de digitale transitie en instellingen en staat positief tegenover de al lopende digitalisering van het Erasmus+-programma via een *European Student Identifier* (ESI) gericht op mobiele Erasmus+-studenten. Echter, gelet op de hierbij gebleken uitvoeringsproblemen, de samenhang met recente voorstellen voor Europese identiteit, en ook de beveiligings- en privacyaspecten is het kabinet terughoudend over de nu aangekondigde inzet op een breder gebruik als een studentnummer voor alle Europese studenten in 2024. Ook is het van belang dat het daadwerkelijk de administratieve lasten voor instellingen verlaagt.

Verder is het kabinet van mening dat in de voorstellen een aantal belangrijke aandachtspunten ontbreekt bij de uitwerking van het Europese Universiteiten initiatief. Het eerste is de ontwikkeling van onderop, uitgaande van het initiatief en de expertise van de instellingen zelf. Het tweede is de disseminatie van de opbrengsten van de Europese universiteiten allianties naar het hele Europese hogeronderwijsveld (opwaartse convergentie). Ook hier wordt in de voorstellen niet specifiek op in gegaan, terwijl dit in 2021 door de Commissie is aangekondigd als belangrijk criterium voor de nieuwe calls, vanaf 2022 voor Europese universiteiten.

De Commissie stelt in de Raadsaanbeveling voor dat lidstaten de Europese universiteiten allianties financieel ondersteunen voor de langere termijn van transnationale samenwerking en hen te ondersteunen in het voorbereidingsproces voor de aanvraag (voor verlenging en voor nieuwe deelnemers). In Nederland is vooralsnog geen sprake van aanvullende financiering vanwege de lumpsum bekostiging van het hoger onderwijs, waardoor instellingen op eigen initiatief kunnen besluiten om een deel van de rijksbijdrage toe te kennen aan de deelname aan een alliantie. Het kabinet acht het van belang dat binnen de voorstellen ruimte is voor deze benadering. Een ander aandachtspunt is dat eventuele inzet van Horizon Europe-financiering voor nieuwe initiatieven in het kader van deze Strategie en Raadsaanbeveling in nauw overleg met de lidstaten dient plaats te vinden, conform de eerder overeengekomen criteria van excellentie en impact.

Het kabinet heeft bedenkingen bij het voorstel dat lidstaten al na 6 maanden een actieplan indienen met plannen voor implementatie van de Raadsaanbeveling. Het kabinet zal pleiten voor meer tijd, waarbij kwaliteit belangrijker is dan snelheid. Ook zal het kabinet pleiten voor lage monitoringslasten voor de lidstaten en instellingen en een efficiënt, effectief en op bestaande systemen gebaseerde monitoring en evaluatie. Tot slot zal het kabinet vragen naar meer informatie over de *European Higher Education Sector Observatory* en het *Scoreboard*, en daarbij specifiek vragen naar de toegevoegde waarde en verwachte inspanning vanuit de lidstaten.

Het kabinet zal erop toezien dat de uitwerking van de strategie, inclusief het aanpakken van de obstakels, binnen de afspraken van het subsidiariteitsprincipe plaatsvindt en rekening houdt met de institutionele autonomie van de instellingen. Zo mag bijvoorbeeld de terechte aandacht voor de rol van instellingen in de groene en digitale transitie en andere maatschappelijke uitdagingen niet betekenen dat de ruimte voor ongebonden activiteiten kleiner wordt.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

Het huidige voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie ziet de Europese Universiteiten en de Europese strategie voor Universiteiten als prioriteit. Ook synergie tussen hoger onderwijs, onderzoek en innovatie is als prioriteit aangemerkt. De verwachting is dat er in algemene zin steun is van de EU-lidstaten voor de mededeling en de Raadsaanbeveling. Wel zijn verschillende lidstaten kritisch over de onderdelen Europese graad, juridisch statuut en inzet van de Europese studentenkaart en het Observatorium. Ook na de publicatie van de mededeling en de Raadsaanbeveling resteren er nog vragen over deze onderdelen en het krappe voorgestelde tijdsplan. Verder zijn er vragen over het nut, de noodzaak en uitblijvende toelichting over de voorgestelde onderdelen en de oproep van lidstaten om eerst inhoudelijke gesprekken tussen de Commissie en de lidstaten hierover te voeren voordat overhaast wordt overgegaan tot een pilot. Voor wat de Raadsaanbeveling betreft, is er geen rol voor het Europees parlement. De positie van het Europees parlement ten opzichte van de mededeling is onbekend.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

a) Bevoegdheid

Het voorstel voor de Raadsaanbeveling is gebaseerd op de artikelen 165, lid 4 en 166, lid 4 VWEU. Op basis van artikel 165, lid 1, VWEU draagt de EU bij tot de ontwikkeling van onderwijs van hoog gehalte door samenwerking tussen de lidstaten aan te moedigen en zo nodig door hun activiteiten te ondersteunen en aan te vullen, met volledige eerbiediging van de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud van het onderwijs en de opzet van het onderwijsstelsel en van hun culturele en taalkundige verscheidenheid. Op grond van artikel 165, lid 4, VWEU neemt de Raad, op voorstel van de Commissie, aanbevelingen aan om bij te dragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van dit artikel. Uit artikel 166, lid 1, VWEU volgt dat de EU inzake beroepsopleiding een beleid ten uitvoer legt waardoor de activiteiten van de lidstaten worden versterkt en aangevuld, met volledige eerbiediging van de verantwoordelijkheid van de lidstaten voor de inhoud en de opzet van de beroepsopleiding. Op grond van artikel 166, lid 4, VWEU neemt de Raad op voorstel van de Commissie aanbevelingen aan. Het kabinet acht dit de juiste

rechtsgrondslag. De grondhouding van het kabinet ten aanzien van de mededeling is positief. De mededeling en de Raadsaanbeveling hebben betrekking op het terrein van onderwijs, beroepsopleiding en onderzoek en technologische ontwikkeling. Op grond van artikel 6, onderdeel e, van het VWEU beschikt de EU over een aanvullende bevoegdheid op het terrein van onderwijs en beroepsopleiding.

Op grond van dit artikel kan de Unie m.b.t. de Europese dimensie van deze onderwerpen, het optreden van de lidstaten ondersteunen, coördineren of aanvullen. Op het terrein van onderzoek en technologische ontwikkeling is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de Unie en de lidstaten (zie artikel 4, lid 3 VWEU), waarbij geldt dat het optreden van de Unie de lidstaten niet belet hun eigen bevoegdheid uit te oefenen.

b) Subsidiariteit

De grondhouding ten aanzien van beide voorstellen is positief. De doelstelling van de voorstellen is het bevorderen van transnationale samenwerking op het gebied van hoger onderwijs. Internationale samenwerking kan beter bereikt worden wanneer zoveel mogelijk samenwerkingspartners gemobiliseerd worden en wanneer zij een zo vergelijkbaar mogelijke benadering hanteren. Via de voorstellen van de Europese Commissie kan hier eerder toe gekomen worden dan wanneer afzonderlijke lidstaten het initiatief nemen tot internationale samenwerking. Om die redenen is optreden op het niveau van de EU gerechtvaardigd.

c) Proportionaliteit

De grondhouding van het kabinet ten aanzien van beide voorstellen is positief. Zowel de Raadsaanbeveling als de mededeling heeft tot doel het versterken van transnationale samenwerking in het hoger onderwijs. Het voorgestelde optreden is geschikt om deze doelstelling te bereiken, omdat het kabinet van mening is dat de Europese universiteiten allianties en de voorstellen voor samenwerking met instellingen buiten Europa kunnen helpen om transnationale samenwerking op het gebied van hoger onderwijs te versterken. De allianties zorgen er namelijk voor dat instellingen beter transnationaal samen kunnen werken binnen Europa terwijl kennisuitwisseling met instellingen buiten de Europese Unie ervoor kan zorgen dat weer nieuwe samenwerkingsverbanden worden aangegaan waarmee transnationale samenwerking op het gebied van hoger onderwijs uitgebouwd en versterkt wordt. De voorstellen gaan bovendien niet verder dan noodzakelijk, omdat ze voldoende ruimte laten aan de lidstaten en de onderwijsinstellingen om invulling te geven aan de genoemde acties. Een aandachtspunt voor het kabinet is een eventuele verdere uitwerking van de Europese graad en het juridisch statuut voor de allianties die in beide voorstellen worden genoemd, aangezien het onduidelijk is welke rol instellingen en lidstaten zullen spelen bij de uitwerkingen. Het kabinet acht het van belang dat instellingen en lidstaten zeggenschap hebben over de verdere uitwerking en zal zich daarvoor inzetten.

d) Financiële gevolgen

Uit het voorstel zelf volgen geen directe budgettaire gevolgen. De Commissie stelt dat voor dit initiatief geen additionele EU middelen nodig zijn, maar dat de maatregelen uit de Raadsaanbeveling financiële middelen zal mobiliseren op Europees, nationaal en regionaal niveau. Hierbij worden specifiek de EU-programma's Erasmus+ en Horizon Europe genoemd. Nederland is van mening dat de benodigde EU-middelen

gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2021–2027 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Mogelijke gevolgen voor de nationale begroting worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline. Op dit moment is er geen sprake van aanvullende nationale financiering voor de Nederlandse deelnemende instellingen aan een Europese universiteiten alliantie, vanwege de lumpsum financiering.

e) Gevolgen voor regeldruk, concurrentiekracht en geopolitieke aspecten

De voorgestelde en aangekondigde concrete voorstellen kunnen additionele uitvoeringslasten en -kosten op nationaal niveau met zich meebrengen. Er is sprake van maatregelen en initiatieven van uiteenlopende aard. Anderzijds bestaat er vaak al Nederlands beleid en zijn er nationale uitvoeringskaders gerelateerd aan deze nieuwe maatregelen. De gevolgen voor regeldruk en uitvoeringslasten zullen bij de aangekondigde verdere uitwerkingen pas preciezer beoordeeld kunnen worden. Daarbij zal ook gelet worden op de gevolgen voor de al bestaande nationale maatregelen. Het aanbevolen actieplan (zes maanden na adoptie Raadsaanbeveling), de voortgangsrapportage (vijf jaar na adoptie Raadsaanbeveling) en de voorgestelde monitoring (na 2025) kunnen de administratieve lasten van het kabinet vergroten.

De voorstellen kunnen positieve gevolgen hebben voor het Europese hoger onderwijs. Een sterker Europees hoger onderwijs kan op zijn beurt weer leiden tot een sterkere Europese arbeidsmarkt en kenniseconomie en op die manier positieve gevolgen hebben voor de concurrentiekracht van de Europese Unie. De aandacht die in de voorstellen wordt gegeven aan Europees leiderschap op het gebied van hoger onderwijs en de kennisuitwisseling met derde landen kan ertoe leiden dat de samenwerking met regio's buiten de Europese Unie versterkt wordt. Dit zou van positieve invloed kunnen zijn op de geopolitieke situatie.